Drept european

Gabriel Naghi

Securitatea europeană

Fundamentări normative şi instituţionale

Editura C.H. Beck

II 42208

Gabriel Naghi

Securitatea europeană

Fundamentări normative şi instituționale

C - 2 8 2 2 7 5

282275
UNIVERSITATEA
"DUNĂREA DE JOS" GALA
BIBLIOTECĂ 2

Editura C.H. Beck
Bucureşti 2010

Cuprins

Abrevieri ..... **IX**

Cuvânt-înainte ..... **XI**

Precizări introductive. Uniunea Europeană ca actor global: de la deziderat la realitate **1**

Capitolul I. Fundamente politice, normative, conceptuale şi instituţionale ale politicii de securitate şi apărare comune. Etape în manifestarea UE ca actor global în arena internaţională **8**

Secţiunea 1. Etapele emergenţei politicilor de securitate şi apărare europene - perspectivă istorică 9

Secţiunea a 2-a. Tratatele constitutive ale UE referitoare la integrarea în domeniile securităţii şi apărării – evoluţia conceptelor în domeniu 18

§1. Tratatele originare 18

§2. Adâncirea integrării europene – Tratatele de la Maastricht, Amsterdam şi Nisa 20

§3. Tratatul de la Maastricht (Tratatul Uniunii Europene – TEU) 22

§4. Tratatul de la Amsterdam 24

§5. Tratatul de la Nisa 25

Secţiunea a 3-a. Tratatul de reformă al UE (Lisabona) – etapă nouă în integrarea politicilor europene de securitate şi apărare 27

Secţiunea a 4-a. Cadrul instituţional actual din domeniul PSAC. Instituţii şi modalităţi de acţiune 30

§1. Consiliile Europene din 1999 şi 2000 – operaţionalizarea PESA 31

§2. Principalele instituţii şi responsabilităţi în domeniile PESC/PSAC 33

§3. Cadrul instituţional actual al PESC/PSAC 36

3.1. Înaltul Reprezentat al Uniunii pentru Relaţii Externe şi Politica de Securitate 36

3.2. Comitetul Politic şi de Securitate (PSC) 37

3.3. Comitetul privind Aspectele Civile în Managementul Crizelor (CIVCOM) 38

3.4. Comitetul Militar al UE (EUMC) 39

3.5. Statul Major Militar al UE (EUMS) 39

3.6. Celula de Planificare Civil-Militară 40
3.7. Agențiile din cadrul PSAC 41
Secțiunea a 5-a. Comunitatea de *intelligence* a UE și rolul acesteia pentru afirmarea Uniunii ca actor global în arena internațională ... 42
§1. Structuri și responsabilități 44
1.1. Centrul de Situații (EU SITCEN) 44
1.2. Unitatea de planificare și avertizare timpurie 44
1.3. Divizia de *intelligence* din cadrul Statului Major Militar al UE (INTDIV) 45
1.4. Centrul satelitar al Uniunii (EUSC) 45
1.5. Institutul de Studii de Securitate al UE 46
1.6. Centrul de crize și capacitățile de OSINT ale Comisiei Europene 46
§2. Comunitatea de *intelligence* a UE și managementul situațiilor de criză – tendințe de evoluție 48
Secțiunea a 6-a. Agenția Europeană de Apărare – actor important în realizarea capacităților UE în domeniul apărării și al securității ... 50

Capitolul II. Evoluții ale mediului internațional de securitate și influențele acestora asupra Uniunii Europene 54
Secțiunea 1. Evoluții actuale ale mediului internațional de securitate ... 55
Secțiunea a 2-a. Globalizarea și securitatea internațională. Determinări asupra Uniunii Europene 59
Secțiunea a 3-a. Strategia de securitate europeană – răspunsul UE la provocările din mediul internațional de securitate 65
Secțiunea a 4-a. Revizuirea strategiei de securitate la 5 ani de la apariție – continuitate și adaptare 74

Capitolul III. Interesele geopolitice și de securitate ale Uniunii Europene și evoluția contextului regional și global pe termen mediu și lung 79
Secțiunea 1. Uniunea Europeană ca actor geopolitic 79
Secțiunea a 2-a. Interesele geopolitice și de securitate ale Uniunii Europene în plan regional 83
§1. Politica Europeană de vecinătate și manifestarea intereselor UE în plan regional 84
§2. Uniunea Europeană și vecinătatea estică 86
2.1. UE și vecinătatea estică – instrumente specifice 88
Secțiunea a 3-a. Parteneriatele Uniunii Europene cu alți actori internaționali în domeniul securității. Evoluții actuale și perspective 93

§1. Parteneriatul strategic UE – ONU 94
§2. Parteneriatul strategic UE – NATO şi relaţiile transatlantice .. 97
2.1. Fundamentele cooperării UE – NATO 99
2.2. Evoluţii recente în domeniul relaţiilor UE – NATO. Un Parteneriat revitalizat? 101
§3. Parteneriatul Uniunii Europene cu Uniunea Africană 106
Secţiunea a 4-a. Relaţiile Uniunii cu Rusia şi Ucraina în contextul iniţiativelor UE pentru zona extinsă a Mării Negre şi regiunea estică 109
Secţiunea a 5-a. Evoluţia contextului global pe termen mediu şi lung. Influenţe posibile asupra intereselor de securitate ale UE 114

Capitolul IV. Potenţialul actual şi de perspectivă al Uniunii Europene pentru manifestarea ca actor global în securitatea internaţională ... 123
Secţiunea 1. Evoluţia „nivelului de ambiţie" al UE în domeniile apărării şi al securităţii – de la strategia de securitate la Tratatul de la Lisabona 124
Secţiunea a 2-a. Capacitatea strategică generală de manifestare unitară în arena internaţională 134
Secţiunea a 3-a. Dezvoltarea capabilităţilor militare – Obiectivul Global 2010 (*Headline Goal* – 2010) 140
§1. Obiectivul Global 2010 (*Headline Goal* – 2010) 143
Secţiunea a 4-a. Grupurile tactice de luptă ale UE – elementul central al capabilităţilor de reacţie rapidă ale UE 145
Secţiunea a 5-a. Dezvoltarea capabilităţilor civile – obiectivul Global Civil 2010 149
Secţiunea a 6-a. Cooperarea structurată permanentă şi dezvoltarea viitoarelor capabilităţi ale Uniunii Europene 155
Secţiunea a 7-a. Perspective în realizarea capabilităţilor Uniunii de intervenţie în securitatea internaţională 158

Capitolul V. Operaţiile de management al situaţiilor de criză conduse de către Uniune – evaluare a eficienţei şi specificului intervenţiilor UE în securitatea internaţională 165
Secţiunea 1. Specificul intervenţiilor UE în managementul situaţiilor de criză 165
Secţiunea a 2-a. Operaţii militare ale UE 169
Secţiunea a 3-a. Operaţii şi misiuni civile desfăşurate de UE 177
Secţiunea a 4-a. Perspective – Intensificarea coordonării civil-militare în intervenţiile UE în securitatea internaţională 180

Capitolul VI. Determinări și influențe asupra politicilor de securitate și apărare ale României **186**
Secțiunea 1. Intercondiționări la nivel strategic 186
Secțiunea a 2-a. Implicarea României în operaționalizarea dimensiunii de securitate și apărare a UE 189
§1. Implicarea în dezvoltarea capabilităților UE 191
§2. Participarea la operații conduse de UE 193
Concluzii. Evaluare prospectivă a capacității UE de manifestare ca actor global în arena internațională **195**
Anexa nr. 1 ..... **211**
Anexa nr. 2 ..... **212**
Anexa nr. 3 ..... **223**
Anexa nr. 4 ..... **224**
Anexa nr. 5 ..... **229**
Anexa nr. 6 ..... **236**
Anexa nr. 7 ..... **244**
Anexa nr. 8 ..... **246**
Anexa nr. 9 ..... **247**
Anexa nr. 10 ..... **257**
Bibliografie **259**